

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 131.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, sobota 5. decembra 1936

Cena posamezni
številki din 1.50

Zmožno mne- nje

Sporazum postaja zopet aktualen in tako se pojavljajo v naših listih tudi prvi članki o koristnosti ali nekoristnosti federativne države. Navajajo se argumenti za in proti, nekateri srečno izbrani, drugi zopet manj posrečeni. Tako smo med drugimi čitali tudi v nekem tedniku dolg članek, v katerem se naglašalo, da bi bila federativna ureditev za Slovenijo posebno škodljiva, ker bi prinesla namestitev le par sto slovenskim inteligentom, dočim bi 38.000 Slovencev, kolikor jih služi po mnenju tega tednika kruh med Srbi in Hrvatmi, ostalo brez službe. Ker se to mnenje večkrat čuje in se z njim mnogo operira, smatramo za potrebno, da o njem objektivno spregovorimo in da s tem pripomoremo k razjasnitvi pojmov.

Predvsem je treba pripomniti, da je število 38.000 Slovencev, kolikor jih živi izven Dravske banovine v drugih pokrajinah Jugoslavije, prej prenizko, ko previsoko. Saj je samo v Zagrebu precej nad 20.000 Slovencev, od katerih pa v resnici velik odstotek ne čuti več slovensko. Na tisoče Slovencev pa je tudi v Srbiji in vseh drugih mestih, zelo veliko jih je v Dalmaciji in hrvaškem Primorju in more se reči, da ni večjega kraja v državi, kjer ne bi bilo tudi nekaj Slovencev.

Vsi ti ljudje so našli službo in delo v teh krajih edino zato, ker so se izkazali kot dobri delavci, ker so se znali uveljaviti. Ti ljudje so prišli do služb le zaradi svojih sposobnosti in brez ozira na to, če vlada v Jugoslaviji ali oni režim. Iz Slovenije odhajajo stalno leto za letom ljudje v vzhodne kraje in večina od njih vedno najde službo; čisto brez ozira na to, kakšen režim vlada v Jugoslaviji. Kajti v gospodarskem življenju se ne nastavlja ljudje po njih rojstvu, temveč po njih delovni sposobnosti. In ker so naši ljudje znani kot dobri in vestni delavci, zato dobivajo službe in zato napredujejo tudi v drugih državah. Saj živi še več Slovencev ko v Jugoslaviji v Avstriji, Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandski. A tudi tam, kjer je konkurenca mnogo ostrejša in težja, so se mogli z uspehom uveljaviti.

Zato ni prav nobene nevarnosti, da bi kakršna koli notranja preureditev države mogla preprečiti, da naši ljudje tudi v bodoče ne bi mogli najti kruha izven Slovenije. Če pride naš verziran natak z velikim znanjem jezikov v Dalmacijo, bo tam vedno z lahko našel mesto. Naši orožniki bodo po južni Srbiji še dolgo vrsto let dobro došli, saj nič ne pretiravamo, če rečemo, da so red v teh krajih uvedli šele naši orožniki. In tudi naše služkinje bodo v Zagrebu in Beogradu še vedno iskane, ker so pač boljše ko pa služkinje iz drugih krajev. Zato, da je le premnogim našim služkinjam bivanje v naših vsemestih le v nesrečo, toda to spada v drugo poglavje, ki ga tu ne moremo obravnavati. A tudi za naše ljudi iz poslovnega življenja se ni bati, da bi jim bil dostop v vzhodnejše kraje zaprt, ker za vestne in delavne ljudi je povsod dovolj prostora.

Čisto od druge strani prihaja nevarnost, da si naši ljudje ne bi

mogli več najti v tej meri kruha v izvenslovenskih pokrajinah, kakor danes. Ta nevarnost je v vedno bolj padajoči delovni kvalifikaciji naših ljudi. Naše šolstvo ni več na višini, kakor je bilo nekdanj, v vsem našem javnem življenju ni več onega duha, kakor je vzbujal včasih ljudi. Ni več tiste zanesljivosti, ki je bila nekoč lastna našim ljudem in tu je nevarnost, ki bi mogla vzeti našim ljudem konkurenčno sposobnost in jim s tem vzeti možnost, da si najdejo službo v drugih krajih.

Zato tudi mi vedno in vedno poudarjamo, da je treba našo mladino bolj pripraviti za življenje.

zato zahtevamo več praktičnega pouka, zato zahtevamo, da vsak naš absolvent srednje šole zna strojepisje in stenografijo in zato se trudimo za izboljšanje strokovnega šolstva. Gledati moramo na to, da si ohranimo večji napredek, ki si ga je Slovenija priborila v prejšnjih letih. Tega naskoka Slovenija ne sme izgubiti in v tem naskoku je ono jamstvo, da bodo naši ljudje mogli vedno priti do kruha, pa naj gredo v ta ali oni kraj.

Cloveku z znanjem je svet vedno odprt in ta zavest mora biti v mladih ljudeh in potem lahko brez strahu gledajo v bodočnost. Ta

zavest pa jih bo tudi pripravila do tega, da si bodo sami pridobili vse ono znanje, ki jim ga danes šola ne da, a je za življenje neobhodno potrebno.

Ono jadikovanje, da bi bilo 38 tisoč Slovencev zaradi druge notranje ureditve države brez kruha, je samo navadno malodušje, ki v naši javnosti ne sme obveljati. Delovna sila naših ljudi je pozitivna vrednost, ki se je naj naši ljudje tudi zavedajo, ker je v boju za obstanek poleg znanja potrebno tudi nekaj samozvesti. Ker smo nasprotniki vsakega malodušja, zato smo napisali tudi te vrstice.

Prav nobenega izboljšanja pa še ni v lesni stroki in številu trgovin z lesom se je znižalo za 8, s kurivom pa za 2. Skupno je samo v letošnjem letu padlo število lesnih trgovin za 119.

V obrtu je bilo 246 prijav in 103 odjave, torej za 143 odjav več. Tudi v 3. četrtletju je nazadoval najbolj čevlarski obrt, kjer je bilo 11 prijav in 42 odjav. V prvih 9 mesecih t. l. je padlo število čevlarskih obrtov za 208, to se pravi, da preneha vsak dan več ko en čevlarski obrt. Pač jassen dokaz, da tožbe naših domačih čevljarjev proti tujim velepodjetjem le niso brez tehtne podlage. Od drugih obrtov so nazadovali: kovači za 2, urarji za 2, kolariji za 2, žage za 2, mizarji za 8, sedlarji za 4, usnarji za 1, krojači za 11, šivilje za 21, mlinci za 8, peki za 12, mesarji za 12, zidarji za 4 in fotografi za 3.

Gostinskih obrtov je bilo prijavljenih 65, odjavljenih pa 43. Pri-rastek znaša torej 22 obrtov. Najbolj so narasle krčme (za 16, bifeji za 3 in ljudske kuhinje za 1, hoteli za 2 in gostilne za 3). Restavracije so padle za 2 in točilnice alkoholnih pijač za 1.

Ugodnejša je slika edino glede industrijskih podjetij, katerih je bilo na novo prijavljenih 8, odjavljenih pa 2. Vendar pa je treba na drugi strani upoštevati, da mnogo velikih podjetij dela le v znatno omejenem obsegu in da tudi v industriji ni mogoče govoriti o izboljšanju.

Tako statistične številke dokazujejo, da je ostala kriza slovenskega gospodarstva ostra, kakor je bila. Moglo pa bi nastati takojšnje izboljšanje, če bi se dalo slovenskemu gospodarstvu to, kar potrebuje in če bi država omogočila podjetjem v Sloveniji, da bi se pridružila dvigu gospodarske aktivnosti, ki se je v vseh drugih pokrajinah države tudi že pričela.

Padanie trgovinskih obratov ustavljeno

Padanie obrtov pa traia še naprej

Od leta 1932, dalje je v Sloveniji stalno padalo število trgovinskih in obrtniških obratov in statistika naše Zbornice za TOI je morala vsako četrtletje zaznamovati vedno nove minuse. V manj ko petih letih se je znižalo v majhni Sloveniji število trgovinskih obratov za 4356, obrtniških pa za 3797 ali skupno za 8553. To padanje srednjih podjetij je bilo za slovensko gospodarstvo tem občutnejše, ker so od povsod drugod prihajala poročila o znatnem izboljšanju gospodarskega položaja. Tako se je število podjetij že vse leto 1936, večalo v Savski, Donavski, Drinski in drugih banovinah, le v Sloveniji je trajal proces nazadovanja še nadalje. Pač jassen dokaz, da se je slovensko gospodarstvo tako zelo zanemarjalo, da tudi vsa pridnost naših ljudi ni mogla premagati vedno večjih in večjih težav. A kako bi jih tudi. Davki so se zviševali leto za letom in dočim se je v drugih banovinah davčno breme manjšalo, je v Sloveniji kar naprej raslo. Tako so znasali neposredni davki v Sloveniji l. 1934. 242,3, l. 1935. pa 260,5 milijona din, dočim so se istočasno v najbolj bogati banovini, to je v Donavski, znižali od 565,7 na 460,1 milijona dinarjev.

Dočim se je davčno breme Slovenije stalno večalo, pa je bila Slovenija istočasno prikrajšana pri javnih delih in pri vseh državnih subvencijah. Od Slovenije se je zahtevalo, da vedno več daje, a obenem, da vedno manj prejema. Tudi stokrat bolj bogata pokrajina kakor je Slovenija takšnega stanja ne bi mogla dolgo vzdržati. In Slovenija ga tudi ni, kar jasno dokazuje neprestano padanje trgovinskih in obrtniških obratov v Sloveniji.

Tako je statistika Zbornice za TOI še za 1. in 2. četrtletje letošnjega leta, ko se je po povsod drugod v državi govorilo o izboljšanju gospodarstva, morala konstatirati, da je padlo število trgovin v I. četrtletju za 325, v II. pa za 100, torej v prvem polletju za 425. Število obrtniških obratov pa je padlo v I. četrtletju za 227, v drugem pa za 133, torej za 360. To veliko padanje trgovinskih obratov je jasno govorilo, da že davno ne gre več za zdravo selekcijo, temveč da trgovina in obrt v Sloveniji propadeta, ker se od slovenskega gospodarstva samo jemlje, nič pa se mu ne daje.

In če sedaj poročila Zbornice za TOI navaja, da se je v 3. četrtletju

vsaj padanje trgovinskih obratov ustavilo in da je bilo celo 27 obratov več prijavljenih ko odjavljenih, potem je v tem le dokaz, da je kriza tako zelo pospravila z vsemi le količkaj ne popolnoma zdravimi podjetji, da se je nadaljnje nazadovanje moralo že enkrat ustaviti. Ne moremo zato še govoriti o izboljšanju razmer, ker smo še vedno na dnu krize, saj je bil v normalnih časih višek novo prijavljenih trgovin vedno večji, kakor pa sedaj. Tem manj pa je opravičeno optimistično mnenje o stanju našega gospodarstva, ko se je število obrtniških obratov ponovno znižalo in v prav občutni meri (za 143 obratov) in ko preživlja naše denarništvo zaradi uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov novo težko krizo.

Slika slovenskega gospodarstva je kljub svetlemu utrinku zaustavitve padanja trgovinskih obratov

še vedno temna in se ne bo izboljšala, dokler tudi Slovenija ne bo deležna davčnih olajšav in se bo njeno davčno breme znižalo in dokler ne bo tudi država povečala svoje investicije v Sloveniji. Znova moramo zato zahtevati, da se Sloveniji že enkrat da to, kar ji pripada po njeni davčni moči in po številu njenega prebivalstva.

Pri podrobnem pregledu statistike Zbornice za TOI se nam kaže naslednja slika:

V trgovini je bilo v 3. četrtletju 169 prijav in 142 odjav, torej + 27 prijav. Zboljšanje se kaže le v manjših obratih, tako se je dvignilo število obratov z deželnimi pridelki za 4, z živili za 8, z mlekom za 2, z mesom in mesnimi izdelki za 3, javnih tehtnic za 4, prevoznih obrtov z motornimi vozili za 9, kinematografov za 5 itd.

Še o cestnem fondu Samo lepe besede nas ne morejo prepričati

V »Politiki« je objavil g. Svetoslav Milosavljević dolg članek, v katerem poudarja, kako je nujno potrebno, da se sprejme predloženi zakonski načrt o cestnih fondih. V svojem članku naglašajo, kako so druge države s podobnimi cestnimi fondii rešile težki problem izboljšanja cestnega omrežja in njegove prilagoditve moderne avtomobilskemu prometu. Pri nas pa se ni v tem pogledu nič storilo. Če bi še eno leto zamudili in pustili naše ceste v njih sedanjem stanju, pravi g. Milosavljević, potem bi to pomenilo neizogibno nevarnost, da bi izgubili najvažnejše mednarodne zveze, ker bi vsi sosedni obšli našo državo, kar bi pomenilo za vse naše narodno gospodarstvo velikansko škodo.

Ta konstatacija g. Milosavljevića je vsekakor vseskozi pravilna in izrekli smo jo mi že nešteto-krat. Prav tako tudi ne nasprotujemo drugim izvajanjem g. Milosavljevića, ki so gotovo dobro misljena, vendar pa kljub temu ponavljamo na ves glas, da je zakonski načrt o cestnih fondih v sedanjih svojih oblikah popolnoma nesprejemljiv.

Teoretično se sicer čisto lepo sliši, da se bo naše vedno bolj pereče cestno vprašanje rešilo z usta-

novitvijo posebnega državnega in s posebnimi banovinskimi cestnimi fondii. Toda praktično je vsa zadeva popolnoma drugačna.

Predvsem moramo naglasiti, da je naše gospodarstvo, zlasti v Sloveniji, z davčnimi bremenmi že tako preobremenjeno, da absolutno ne zmore še novih davkov. A samo povišana taksa na vse na železnica in ladjah natovorjeno in raztovorjeno blago bi zahtevala nad 100 milijonov. V novem letu pa že itak računa finančni minister s 625 milijoni novih dohodkov. Že samo s tem je položaj zlasti za slovenskega davkoplačevalca dovolj obupen. Zato pa je tudi vsaka uvedba novih davščin za ceste popolnoma nesprejemljiva.

Pa tudi ne glede na to moramo predlagani cestni fond z vsa odločnostjo odkloniti. Kajti ves ta fond je zgrajen na oni prosluli centralistični podlagi, po kateri se dohodki v fond sicer stekajo iz vse države, izdatki pa odtekaajo le v nekatere pokrajine. Iz določil zakonskega predloga o cestnih fondih se nikakor ne vidi, da bi se ta praksa pri nameravanih fondih nehala, temveč je nasprotno ta tendenca zelo otipljivo vidna. Glavno besedo pri razpolaganju z dohodki cestnega fonda bi imel

posvelovalni organ gradbenega ministrstva, ki bi bil sestavljen čisto centralistično in v katerem bi odločali samo birokrati ministrstva. Še več! Ta organ bi tudi do- ločal, katere ceste bi se gradile iz cestnega fonda in celo pri najetju posojil banovinskih cestnih odborov bi imel ta organ odločujoči vpliv.

Kakor pa izkušnja uči, bi se potem gradile ko doslej ceste le na jugu, dočim bi v Slovenijo padle tu pa tam kakšne drobtine. In še naprej bi čakali leta in leta na avtomobilsko zvezo iz Avstrije skozi Slovenijo k morju, pa čeprav čisto gotovo ni v vsej državi niti ene ceste, ki bi bila tako potrebna kakor ta.

Zato pa nas vsa kopica lepih besedi, ki se uporablja za utemeljitev cestnega fonda, ne more prepričati, ker vemo, da so te besede v kričečem nasprotju s prakso, ki je še vedno v veljavi. Kakor doslej, tako bi tudi v bodoče lepe besede ostale le na papirju, veljala pa bi ona stara in za nas tako škodljiva praksa, po kateri je bila Slovenija vedno in povsod prikrajšana.

Te prakse pa imamo že dosti in zato mora tudi predlog o centralističnem cestnem fondu — pasti!

V 5 urah z vlakom iz Beograda v Zagreb

Generalna direkcija železnice je nabavila v Nemčiji najnovejšo lokomotivo, s katerimi se je dosegla pri poskusni vožnji iz Beograda v Slavovski Brod hitrost 133 km na uro. Te lokomotive se bodo uporabljale na progi Beograd—Zagreb in bo vsa vožnja trajala le 5 ur. Iz Beograda bi odšel vlak ob 6. zjutraj in bi bil v Zagrebu ob 11. dopoldne, iz Zagreba pa bi se vrnil ob 18. in bi prispel v Beograd ob 23. Samo pozdraviti je, da se tudi na naših železnicah uporabijo te najmodernejšie lokomotive.

Toda pri tej priliki pa moramo znova postaviti svoje staro vprašanje: Kdaj pa dobi naša Gorenjska motorne vlake? Kdaj se bodo že enkrat zboljšale železniške zveze gorenjskih letovšč?

Kdaj pa se bo tudi nekaj storilo za našo Dolenjsko, ki ima tako slabe zveze, kakor da bi še vedno živeli v prvih časih železnice!

Ali se naj res povsod vidi napredek naših železnic, le v Sloveniji naj ostaja vse pri starem?

Pred kosilom spijte vedno kozarec Rogaške slatine!

To Vam zboljša tek in pospešuje prebavo.

Priporočite enako tudi Vašim odjemalcem!

Zakaj to?

V »Politiki« z dne 1. decembra t. l. čitamo:

»Dvakrat sem ta mesec potovala iz Zagreba v Maribor in iz Maribora v Zagreb. Seveda v III. razredu. Zapomnila pa si bom ta potovanja. V tretjem razredu v vagonu Beograd—Zagreb je bilo zakurjeno, da je bilo veselje! Tretji razred vagona Beograd—Maribor ali če hočete Maribor—Zagreb pa je bilo mrzlo kakor v hladilnici. Potniki smo poskušali zaprositi sprevodnika, naj se vagoni ogrejejo, pa nas je surovo nahrulil in ne da bi počakal, da bi dokončali svojo proročilo.«

Na nekaterih progah je pač bolj mačehovsko poskrbljeno za udobnost potnikov. V Sloveniji vemo to dobro.

barva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Skrobti in svetlolila srajce, ovratnike in manšete. Pere sušili, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Solenburova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Pristojbine za vajeniška in zdravniška izpričevala in za odpravo stečajev

Na vprašanje, ali je treba za vajeniška izpričevala, ki jih izdajajo službodavci na podlagi § 280 obrtnega zakona, plačati pristojbine po taksnem zakonu, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal to pojasnilo:

Po predpisih točke 2. § 436 obrtnega zakona so izpričevala, ki jih izdajajo službodavci na podlagi § 249 obrtnega zakona pomožnemu osebju, oproščena pristojbine po taksnem zakonu. Ker spadajo po določbah § 206 obrtnega zakona učenci med pomožno osebje, so zaradi tega tudi vajeniška izpričevala, ki jih izdajajo službodavci v smislu določbe § 280 obrtnega zakona, prosta pristojbine po taksnem zakonu.

Na vprašanje, ali veljajo takse iz tarifne številke 3 in tar. št. 4. takse tarife za zdravniška izpričevala, s katerimi opravičujejo državni uslužbenci odsotnost iz službe zaradi bolezni, kakor tudi zdravniška izpričevala, s katerimi zahtevajo državni uslužbenci bolezenski dopust zaradi bolezni, je davčni oddelek finančnega mini-

strstva izdal pojasnilo, da so ta izpričevala takse prosta.

Na vprašanje nekega sodišča, kako naj se izterjava pristojbina za ukinitve stečaja, je davčni oddelek finančnega ministrstva na podlagi čl. 43. zakona o sodnih pristojbinah dal to pojasnilo:

Kadar se stečaj odpravi z imet-

ja dolžnikov v smislu odstavka 1. čl. 178. stečajnega zakona, to je, kadar se v teku stečajnega postopka pokaže, da pri njem sodeluje samo en stečajni upnik, se izterja pavšalna pristojbina v smislu tar. št. 16 zakona o sodnih pristojbinah v višini 1% od prometne vrednosti stečajne mase. Kadar se pa stečaj

odpravi v smislu odstavka 2. čl. 187, to je kadar se v teku stečaja pokaže, da stečajno imetje ne zadošča za kritje stroškov stečajnega postopka, se ne izterja niti pavšalna niti kakšna druga pristojbina, ker ta primer odprave stečaja ni naveden v zakonu o sodnih pristojbinah.

Obdačenje pasivnega podjetja

Važna razsodba celiskega upravnega sodišča o obdačenju podjetja na podlagi predloženih knjig

Po § 53. zakona o neposrednih davkih se odmeri pridobitina podjetjem na podlagi predloženega računa izgube in dobička ter bilance za preteklo davčno leto.

Tako je neka ljubljanska tvrdka svoji davčni prijavi priložila bilanco in račun izgube in dobička ter na podlagi teh izkazov ugotovila, da je imela v dotičnem poslovnem letu izgubo. Predložila je tudi svoje poslovne knjige in pri njih pregledu se je ugotovilo, da je bila tvrdka v resnici pasivna.

Kljub temu pa je predpisal davčni odbor omenjeni tvrdki pridobitino v višini din 61.000. Proti tej odmeri se je tvrdka pritožila na reklamacijski odbor, ki je sicer odmero znižal na din 50.000, v vsem drugem pa pritožbo zavrnil. Svoj sklep je utemeljeval s tem, da je imela tvrdka 1.873.207 din prometa in da je napravila pri tem najmanj 3% čistega dobička ter da je zato tudi njena pritožba neutemeljena. Reklamacijski odbor je še dostavil, da se nahaja lokal tvrdke na prometnem kraju in da je treba uvrstiti tvrdko v 3. skupino tovrstnih obratov.

Proti sklepu reklamacijskega odbora se je tvrdka pritožila na upravno sodišče v Celju in v svoji pritožbi navajala, da je tvrdka predložila bilanco ter račun izgube in dobička v smislu § 53. zakona o neposrednih davkih, da se je pravilnost njenih izkazov ugotovila tudi pri pregledu knjig in da je zato njena obdačitev po § 57. zakona o neposrednih davkih popolnoma neutemeljena. Zato se naj odločba reklamacijskega odbora razveljavi.

Upravno sodišče je tej pritožbi ustreglo in pri tem navedlo naslednje razloge:

Tvrdka je s predložitvijo bilance ter računa izgube in dobička hotela, da se oceni njen dohodek po § 53. zakona o neposrednih davkih. Pri pregledu poslovnih knjig firme se je ugotovilo, da je bila firma v resnici pasivna. V zapisniku o uradnem pregledu knjig se je ugotovilo, da se vse vpisuje v knjige kronološko vsak dan sproti, da so knjige izpolnjene kakor je treba in da ni opaziti nobenih črtanj, radiranj in drugih izprememb prvotnih vknjižb.

Po § 53. zak. o neposrednih davkih pa se ugotavlja čisti dohodek na podlagi vknjiženih podatkov, če se prepriča davčni odbor, oziroma reklamacijski odbor, da so podatki in računi verodostojni in da so računi sestavljeni po zakonskih predpisih. Reklamacijski odbor bi torej moral ali ugotoviti čisti dohodek na podlagi predloženih pisanih izkazov ali pa proglasiti poslovne knjige tvrdke kot neverodostojne.

Nikakor pa se ne bi smel oceniti čisti dohodek tvrdke po čl. 57. zak. o neposrednih davkih in po svobodnem prepričanju ter na podlagi konkretnih činjenic in lokalnih razmer. Reklamacijski odbor je sicer navedel, da izguba tvrdke ni pravilno utemeljena. To splošno utemeljevanje pa nikakor ne zadostuje, ker je dala tvrdka s predložitvijo svojih poslovnih knjig na razpolago vse potrebne dokaze za pravilnost svoje davčne prijave.

Naloga reklamacijskega odbora bi bila, da konkretno navede razloge za neverodostojnost predloženih knjig.

Ta neverodostojnost pa se more ugotoviti le z okoliščinami, ki so v neposredni zvezi z vodstvom knjig, da so bile knjige popravljene, da se vknjižbe ne ujemajo s prilogami, da so priloge nepopolne, da se je s poizvedbami na železniški postaji ugotovilo, da ni bil blagovni promet popolno vknjižen, da se ne ujemajo računi s podatki v tovrstnih listih, da so bili odpisi pri in-

ventarju čezmerno visoki, da se je izguba pri zalogi blaga zaradi padca cen vpisala previsoko itd. Vse to pa je treba dokazati s konkretnimi podatki.

Reklamacijski odbor pa tega ni storil in ni navedel konkretnih razlogov za svoje postopanje, ki je bilo zato tudi popolnoma nezadostno.

Tožbi tvrdke je zato moralo upravno sodišče v polnem obsegu ustreči in razveljaviti odločbo reklamacijskega odbora zaradi nezadostnega postopanja.

Še o krošnjiarski nadlogi

Zakaj se ta v Sloveniji ne neha?

Ugleden trgovec iz Maribora nam piše naslednje:

V članku »Obramba pred nelegalno trgovino« piše »Jutro« z dne 15. t. m., kako se širi in bohoti nelegalna trgovina po Sloveniji in kako se prodaja po hišah vsakovrstno blago, zlasti pa manufakturno. Opozarja tudi na škodljive posledice tega krošnjiarjenja in prodaje po hišah, ko se prodaja manjvredno blago mnogo dražje, kakor pa je povprečna dnevna cena. Kupec je nadalje pri meri vedno ukanjen, krošnjiarji ne plačujejo nadalje nobenih davkov in nobenih socialnih dajatev. Ti nezakoniti krošnjiarji in prodajalci uživajo torej velikanske privilegije, ki niso samo popolnoma protizakoniti, temveč tudi v veliko škodo za trgovstvo, državno blagajno in vse prebivalstvo.

Zal pa vse neštete pritožbe trgovcev dosedaj niso rodile nobenega drugega uspeha, kakor da so se od pristojnih oblasti izdale pač razne naredbe in navodila, ki sicer krošnjiarjenje pod strogi kaznimi prepovedujejo, ki pa so žal ostale na papirju. Vsaj za Slovenijo se more to reči, kajti v Sloveniji nihče nič ne ve, da bi se kdajkoli tisti, ki je bil zasačen pri nedovoljenem krošnjiarjenju, kaznoval z globo po 1500, 2000 in tudi 3000 din, kakor so bili kaznovani v Zagrebu. Če so v Sloveniji krošnjiarji kaznovani, potem so kaznovani največ s 100 do 200 din, če prav redko pa z globo 300 din. Toda takšna globa je že velikanška izjema.

Zato verujemo, da se že v Zagrebu zaradi teh kazni vedno manj krošnjiarji, dočim se v Sloveniji zaradi skrajno mitih kazni krošnjiarji v vedno večji meri. V nekaterih okrajih, kakor n. pr. prevaljskem, slovenjgraškem itd. pa se krošnjiarji splošno in čisto neovirano. Naravno, saj neznatne kazni ne morejo nikogar preplašiti, varnostni organi pa tudi izgube vsako veselje do preganjanja protipostavnega krošnjiarstva, ko pa je večina njih ovadb brezuspešna ali pa se kaznujejo krošnjiarji tako milo, da so varnostni organi prav za prav blamirani.

V tem je tudi vzrok, da niti samopomoč trgovstva nič ne pomaga. Tako ima tudi trgovsko združenje v Mariboru boj proti krošnjiarstvu zelo dobro organiziran in je doseglo, da so najbolj znani krošnjiarji iz Maribora izginili in da se upajo po mestu samo še

organizirani obrambi proti krošnjiarstvu popolnoma neznani tipi. Zato pa je vsa mariborska okolica s krošnjiarji naravnost preplavljena. In čeprav bi moralo biti v obmejnem mariborskem okraju nadzorstvo nad krošnjiarji posebno strogo in učinkovito, saj je krošnjiarstvo najlepša prilika za razpečevanje vltihotapljenega blaga, se varnostni organi za krošnjiarstvo zelo malo zanimajo. Na vse zadnje je to tudi razumljivo, saj se krošnjiarji kaznujejo tako milo, da izgube vse prijave krošnjiarjev vsak smisel.

Zato je edina rešitev proti temu parazitskemu krošnjiarstvu, da obrtni referenti vsako protizakonito krošnjiarjenje strogo kaznujejo, pa bo hitro red tudi v naši trgovini.

Ker pa teh strogih kazni ni, imamo trgovci poleg vse indirektno škode od krošnjiarstva še to škodo, da brez uspeha izdajamo denar za samoobrambo. Kot dobri davkoplačevalci pa vendar imamo pravico zahtevati, da se zaščitimo, da bomo res mogli to zaslužiti, kar pričakuje in zahteva od nas davkarja.

Zato ni prav naslovljen očitek, da so trgovci krivi, če se krošnjiarji ne kaznujejo, ker da ni sodnika, kjer ni tožnika. Trgovci so že ponovno izvršili dolžnost tožnika, toda nikogar ni bilo, ki bi potem po tej tožbi nastopil tudi kot sodnik.

Sicer pa moramo tudi pripomniti, da bi morale oblasti tudi same nastopiti proti vsem krošnjiarjem, ki kršijo veljavne predpise. Saj niso ti predpisi izdani le zaradi lepšega, temveč zato, da se vsi po njih ravnaajo. In kakor oblasti ne čakajo, da jim morajo šele drugi privedli vlomilce in druge kršitelje zakonov, tako morajo tudi same nastopiti proti onim, ki se pregreše proti veljavnim predpisom glede krošnjiarstva.

Ne od trgovcev, temveč od oblasti je odvisno, da se nelegalna trgovina in njen glavni izrodek — protipostavno krošnjiarjenje — zatreti.

Iz združnega registra

Razdružila se je Pašniška in gozdna zadruga Gor. Obrež. Nadležna sta se razdružili in prešli v likvidacijo Mlekarska zadruga v Horjulu in Zadruga za izdelovanje brezalkoholnih pijač v Mariboru.

Politične vesti

Prvega decembra so bile v Pragi in Bukarešti velike protirevizionistične manifestacije parlamentarcev iz vseh treh držav Male antante. Svoje meje bodo države Male antante vedno branile z največjo solidarnostjo.

Bivša grška ministra Mihalokopulos in Ralis ter več višjih oficirjev so bili aretirani, ker so pripravljali nasilno izpremembo režima v Grčiji.

Bolgarska vlada je odpustila vse šefe odsekov sofijske policije in vse uradnike političnega oddelka notranjega ministrstva, ker da so premalo energično nastopali proti bivšim strankam ter tolerirali, da so te stranke nadaljevale svoje delo. V vladnih krogih izjavljajo, da bo vlada začela z intenzivnim delom za organizacijo nove vsedržavne vladne stranke.

Angleški kralj Edvard VIII. je sporočil v smislu zahtev angleške ustave kronskemu svetu in predstojništvu anglikanske cerkve, da se namerava poročiti z gospo Bessie Wallis-Warfield, ki se je pred kratkim ločila od svojega moža, ameriškega industrialca. Angleška vlada se je izrekla proti tej ženitvi ter je zato nevarnost, da pride v Angliji do ustavne krize. Če bi kralj vztrajal na svojem stališču, čeprav je v nasprotju z vlado, potem bi morala sedanja Baldwinova vlada odstopiti in bi morala biti imenovana nova, ki pa bi morala imeti večino v parlamentu, ker v zadnji instanci odločuje v Angliji v vseh vprašanjih parlament. Če pa ne bi imel kralj večine v parlamentu, bi moral odstopiti in bi v tem primeru zasedel angleški prestol njegov najstarejši brat, princ Jorški. Ker izhaja njegova soproga iz starega škotskega plemstva, pišejo že »Times«, da ni izključeno, da bo potomec iz škotskega zakona vojvode Jorškega zasedel angleški prestol. Vse angleško časopisje obširno piše o kraljevi ženitvi ter izraža svoje upanje, da se bo vendarle posrečilo sedanjo ustavno krizo mirno rešiti.

Predsednik Roosevelt je bil ob svojem prihodu v Buenos Aires, kamor je odpotoval na panameriško konferenco, sprejet z velikanskim entuziazmom od milijonske množice ljudi. Polietja je morala z golim orožjem zadrževati množice, da se je mogel gibati avto Roosevelta. V svojem otvoritvenem govoru je predsednik Roosevelt apeliral na vse ameriške države, da pomagajo odvrniti od Evrope vojno nevarnost.

Belgijski ministrski predsednik je dobil pri svojem zadnjem obisku v Londonu zagotovilo, da bodo angleške čete avtomatično stopile v akcijo, kakor hitro bi se katera sila dotaknila belgijskih mej.

Čete madriške vlade so začele proti Burgosu in San Sebastianu ofenzivo, da bi s tem prisilile generala Franca, da odpokliče del svoje vojske z madriške fronte, kjer ima sedaj zbrane svoje najboljše čete. Po poročilih madriške vlade je ofenziva njenih čet uspešna.

Nemci in Italijani poročajo, da je bil sklenjen med špansko vlado in sovjetsko vlado dogovor, po katerem bodo sovjeti dobavljali španski vladi vso potrebno vojno opremo. Ves zlati fond španske vlade v višini 500 milijonov peset, ki je depozitiran v Parizu, naj bi služil za plačilo teh sovjetskih dobav.

Iz Berlina poročajo, da je bila v Ukrajini sestavljena posebna 20 tisoč mož močna divizija prostovoljcev, ki bo odšla na pomoč španski vladi. Angleški listi na poročajo, da se nemški vojski kar komandirajo kot prostovoljci za Francovo armado. Sevilla da je že prenapolnjena z nemškimi prostovoljci.

Španska državljanska vojna zadobiva zaradi vmesavanja raznih evropskih sil vedno bolj resno lice in že je prav blizu nevarnost, da se bo na španskem bojišču začela vojna med obema blokoma evropskih sil. Edino upanje je še, da bo odločno nevtralnost stališče londonske in pariške vlade moglo le še preprečiti, da bi udarili vojni plameni iz španskega bojišča tudi v Evropo.

Drž. upravitelj Horthy se je po obisku v Rimu ustavil na Dunaju, kjer so bila ob tej priliki tudi važna posvetovanja avstrijskih in madjarskih ministrov. Razveseljivo je, da se po želji avstrijske vlade ni govorilo o reviziji mej. Vsaj podarja se tako.

Italija je priznala japonsko aneksijo Mandžurije. Priznala pa jo je samo de facto in ne tudi de iure, da njeno priznanje ne bi napravilo v Londonu in Washingtonu preveč neprijaznega vtisa. Japonska pa je priznala italijansko aneksijo Etiopije.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet
din 3.709.927'41.

V mesecu novembru t. l. je bil dosežen skupni devizni promet le v višini din 14.652.163'49, kar znači napram oktobru 1936 znatno nazadovanje za skoro 10 milijonov dinarjev in v primeri z novembrom lanskega leta pa za približno dva milijona dinarjev.

Nasprotno pa je ta teden zaključil s skoro za en milijon dinarjev večjim deviznim prometom nego pretekli borzni teden. Kot je razvidno iz spodnje razpredelnice, so bili znatno povečani devizni zaključki v Berlinu, na Dunaju in v Štutnu, medtem ko je bila s privatnim blagom krita — napram prejšnjemu tednu — nekoliko zmanjšana — potreba po ameriških dolarjih, angleških funtih in dinarski devizi.

Devize:	minuli tekoči teden	(vse v tisočih dinarjev)
Din-deviza	364	239 priv. klir.
Praga	1	8
Amsterdam	4	3
Berlin	601	1224 priv. klir.
Curih	32	85
Dunaj	210	745 priv. klir.
London	1098	596 inkl. pr. kl.
New York	389	276
Pariz	108	43
Solun	—	486 boni
Montreal	—	1
Trst	—	4

Narodna banka je posredovala tudi na vseh borznih sestankih tega tedna le v obsegu dosedanjega dnevnega deviznega kontingenta. Skupno so tokrat znašali intervencijski zaključki din 130.000'—, in sicer deloma Curiha, Pariza pa Londona.

Ker na narodni praznik dne 1. decembra t. m. borza ni poslovala, so bili v tem tednu le štirje borzni sestanki, na katerih se je potom privatnih kliringov kupčevalo z devizami na bazi tehle tečajev:

Angleški funt:	
30. novembra	din 241'75 den.
2. decembra	din 241'50 den.
3. decembra	din 241'— den.
4. decembra	din 240'75 den.
Avstrijski šiling:	
30. novembra	din 8'56—8'66
2. decembra	din 8'55—8'65
3. decembra	din 8'42—8'52
4. decembra	din 8'35—8'45

Nemška marka:	
30. novembra	din 13'94—14'14
2. decembra	din 13'93—14'13
3. decembra	din 13'90—14'10
4. decembra	din 13'85—14'05

Boni grške narodne banke so bili trgovani v znatnem obsegu le na ponedeljkovem borznem sestanku po tečaju din 32'— za 100 grških drahem. V italijanskem privatnem kliringu je bil to pot malenkosten promet.

Devize	S primo	Narodne banke	Povpr.	Pon.
			din	din
Amsterdam	30. XI.	2354'65	2369'25	
	4. XII.	2360'15	2374'75	
Berlin	30. XI.	1742'03	1755'91	
	4. XII.	1743'03	1759'91	
Bruselj	30. XI.	732'95	738'01	
	4. XII.	733'20	738'27	
Curih	30. XI.	996'45	1003'52	
	4. XII.	996'45	1003'52	
London	30. XI.	212'11	214'17	
	4. XII.	212'28	214'33	
New York	30. XI.	4306'—	4342'32	
	4. XII.	4303'51	4339'83	
Pariz	30. XI.	201'97	203'41	
	4. XII.	202'16	203'60	
Praga	30. XI.	153'44	154'54	
	4. XII.	153'23	154'34	
Trst	30. XI.	227'70	230'78	
	4. XII.	227'70	230'78	

Tečajne razlike, dosežene v tem tednu pri devizah, so te: Amsterdam + 5'50 poena, Berlin + 1'—, Bruselj + 0'25, London + 0'17, Pariz + 0'19 poena, New York — 2'49 točke in Praga — 0'21 točke. Trst je včeraj notiral na bazi tečajev od 30. novembra 1936, dočim je ostal Curih povsem nespremenjen.

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje
stalna

Izmed privatnih efektov je v tem tednu notirala le Trboveljska premogokopna družba, in sicer na bazi din 235'— (denar) do din 255'— (blago) dne 30. novembra in din 220'— (povpraševanje) do din 240'— (ponudba) dne 4. decembra.

Notice državnih vrednostnih papirjev so bile sledeče:

	1936	din
7% inv. pos.	30. XI.	85'— 86'—
	4. XII.	85'— 87'—
8% Blair	30. XI.	86'— 87'—
	4. XII.	86'— 88'—
7% Blair	30. XI.	76'50 77'—
	4. XII.	75'— 77'—
7% Seligm.	30. XI.	88'— 90'—
	4. XII.	90'— 91'—

7% agr. obv.	30. XI.	50'— 52'—
	4. XII.	50'— 52'—
6% begluške	30. XI.	68'— 70'—
	4. XII.	69'— 70'—
25% voj. škoda	30. XI.	377'— 379'—
	4. XII.	375'— 378'—

Prometa ni bilo razen v vojni škodi, in to dne 3. t. m. po tečaju din 375'— za komad.

Žitno tržišče

Tendenca mirna

V žitu in mlevskih izdelkih ni bilo posebnega prometa, tudi cene so nekoliko popustile, in sicer za din 5'— pri ajdi, za din 2'— pri koruzi, otrobi in za din 1'— pri pšenici ter rži, dočim se je oves podražil za din 2'— pri 100 kg.

Na petkovem borznem sestanku dne 4. t. m. so bile dosežene te cene:

Žito:	din	din
umetno sušena koruza, dobava promptna, plačljivo proti duplikatu	86'—	88'—
umetno sušena koruza, dobava januar in februar 1937, plačljivo proti duplikatu	90'—	92'—
čas primerno suha, s kvaliteto garancije, franko nakladalna postaja	71'—	73'—

Oves: zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavon-ska postaja, plačljivo proti duplikatu.

Aida: zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana.

Pšenica: banatska, 79 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu.

bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu.

bosenska, 77 kg, 4% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu.

Rž: nova, 72 kg, 2% franko vagon baranjska postaja.

Mlevski izdelki:

Moka:	
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	245'— 250'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	245'— 250'—

pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	225'— 230'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	205'— 210'—

Otrobi:	
pšenični, debeli, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon	102'— 104'—
bačka postaja	
pšenični, drobni, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon	85'— 87'—
bačka postaja	

Lesno tržišče

Tendenca neizpremenjeno mlačna

Kakor smo informirani, so te dni dobili italijanski trgovci od italijanskih oblasti uvozna dovoljenja, ki jim pa po njihovih lastnih izjavah prav nič ne konvenirajo. Tako so n. pr. trgovci iz Reke itd., ki so pred uvedbo sankcij krili svoje potrebe v glavnem pri nas, dobili dovoljenja za uvoz iz Avstrije, oni iz Sicilije pa iz Jugoslavije. Zato pa ni še nič gotovega, kako se bo razvijala kupčija z Italijo. Vedno bolj pa se občutijo v lesni trgovini z Italijo posledice sankcijske politike. Medtem, ko so pred sankcijami trgovci kupovali in prodajali pač tam, kjer jim je najbolj konveniralo, so danes vezani na vse mogoče formalnosti tako pri nas kot tudi v Italiji. S tem pa je ponovno dokazano nepobitno dejstvo, da le svobodna trgovina in konkurenca koristno pospešujeta normalen razvoj gospodarskih odnosov, kajti kljub dobri volji na eni kakor na drugi strani vendarle ne pridemo do toli zaželenega skupnega cilja. Naj bi ta memento v tem resnem času upoštevali in pravilno razumeli vsaj najodločilnejši faktorji.

Nove cene lesa:

Smreka, jelka:	din	din
Hodi I., II., monte . .	80'—	110'—
Brzojavni drogovi . .	130'—	140'—
Bordonali merkantilni	110'—	130'—
Filerji do 5/6" . . .	120'—	130'—
Trami ostalih dimenzij	120'—	140'—
Skorete, konične, od 16 cm naprej . . .	250'—	270'—
Skorete, paralelne, od 16 cm naprej . . .	280'—	310'—
Skorete, pomenne, od 15 cm naprej . . .	190'—	220'—
Deske plohi, kon., od 16 cm naprej . . .	210'—	230'—
Deske plohi, par., od 16 cm naprej . . .	240'—	260'—
Kratice, za 100 kg .	25'—	30'—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobljeni, monte	230'—	250'—

Naš pravi domači izdelek!

Deske-plohi, naravni, oštrorobi, I, II. . .	320'—	340'—
Deske-plohi, parjeni, neobrobljeni, monte	260'—	290'—
Deske-plohi, parjeni, oštrorobi, I, II. . .	480'—	530'—
Hrast:		
Hlodi I, II.	190'—	220'—
Bordonali	720'—	830'—
Deske-plohi, neobrobljeni boules	800'—	840'—
Deske-plohi, neobrobljeni, I, II.	650'—	750'—
Deske-plohi, oštrorobi (podnice)	750'—	830'—
Frizi I, širine 5, 6 in 7 cm	660'—	740'—
Frizi I, širine od 8 cm naprej	780'—	830'—
Oreh:		
Plohi, neparjeni, I, II.	830'—	910'—
Plohi, parjeni I, II.	880'—	970'—
Parketi:		
hrastovi, za m ²	45'—	55'—
bukovi, za m ²	30'—	35'—
Zelez, pragovi 2'60 m 14X24		
hrastovi, za 1 komad	32'—	35'—
bukovi, za 1 komad	22'—	25'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	11'50	12'50
hrastova, za 100 kg	10'—	11'—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	36'—	42'—
canella, za 100 kg	42'—	48'—

Ponudbe.

Smrekove-jelkove deske 18/24/28 mm. Neobrobjeni lipovi plohi v kvaliteti monte. Bukova drva. Povpraševanja. I/IIa jesenovina, od 20 cm naprej. 50—100 m/m, 2—5 m. Ia neparjeni in parjeni bukovi stebriči (severni) v raznih dimenzijah, ki se interesentom naknadno sporoče. Zaključki se lahko blago, ki bi se izdelovalo v prihodnjih mesecih.

Ker je v torek praznik, izide prihodnja številka »Trgovskega lista« šele v četrtek, dne 10. t. m.

M. Remerand:

Kolonizacijsko delo Francije

(Konec.)

Ce pregledamo sedaj delo, izvršeno v Indokini, v petih takojšnjih teritorijih, ki jih tvorijo Tonkin, Annam, Cambodge, Laos in Kočinečina, nas tam najprej iznenadi organizacija javnega pouka v treh stopnjah: osnovni, dopolnilni in višji stopnji. Osnovni domači pouk se daje brezplačno v 4500 šolah, v glavnem podeželskega značaja. Strokovni pouk obsega 13 praktičnih industrijskih šol, ki vzgajajo mehanike, šoferje, praviljalce, kotlarje, kovače, risarje, torej poklice, za katere kažejo Indokitajci posebno nadarjenost. Razen tega pa nudi 21 kolegijev srednješolski pouk, katerega diploma asposablja domačine za upravno kariero. Povrh pa sta še dva liceja, v Hanoju in Saigonu. Univerzitetni pouk dobro predstavlja univerza v Hanoju, ki se deli na medicinsko, farmacevtsko, živinozdravniško, pravno, pedagoško, poljedelsko in trgovinsko fakulteto ter fakulteto za javna dela. Razen tega pa je v Indokini še šola visokih indokitajskih študijev, ustanovljena v Hanoju leta 1935, in namenjena vzgoji domačih sodnikov, šola lepih umetnosti ter francoska šola Daljnega vzhoda, katere namen je proučevanje arheoloških raziskovanj v deželi,

učenje jezikov in domačih civilizacij. Ta obsežni razvoj javnega pouka v Indokini utemeljuje znatno število prebivalstva (nad 21 milijonov) in pa kulturna stopnja, ki so jo dosegli nekateri socialni sloji in domača elita. Za primer doseženih uspehov hočem navesti samo naslednje dejstvo: letos sta dve mladi Indokitajki položili v Franciji profesorski izpit, ena iz slovnice, druga iz matematike, to se pravi najvišji izpit našega javnega pouka.

Vštric s poukom pa se je nadaljevalo tudi delo zdravstvenega skrbstva med domačini, ki ni seveda nič manj važno. Tako je bilo ustanovljenih v Indokini 591 sanitetnih postaj, med katerimi je 412 podeželskih. Na njih opravlja zdravstveno službo 389 francoskih zdravnikov in nad 3250 bolničark. Glavne bolezni, proti katerim se hrabro bore te posadke, so kolera, kuga, močvirna mrzlica (paludizem) in spolne bolezni. Pasteurjev zavod, nameščen v Saigonu, pa nudi potrebna cepiva.

Vse te ustanove jasno kažejo ekonomsko delo, ki ga je Francija izvedla v teh pokrajinah skrajnega vzhoda. Ekonomski uspehi, doseženi v Indokini, so namreč presenetljivi, to pa zaradi naglega porasta prebivalstva, pospešenega zbog energičnih zdravstvenih ukrepov, pa tudi zaradi uprave francoskih in domačih uradnikov, ki jih za njih naloge dobro pripravlja javni pouk. Tako izkazuje prihodek riža, glavnega vira dohod-

kov za kolonijo in glavne kulture domačinov, 7 milijonov ton, v vrednosti nad 2 milijardi in pol frankov; nadalje je n. pr. kultura haveje ali kavčukovega drevesa, ki so jo Francozi uvedli leta 1905, dala v letu 1934 za izvoz 10.000 ton; kavino in čajno drevo pokrivata 15.000 ha zemlje; bombaževce, ki predstavljata zelo staro kulturo te dežele, daje 10.000 ton surovega bombaža in sladkorni trs, ki ga goje predvsem domačini v Kočinečini, pokriva 10.000 ha zemlje.

Pa tudi indokitajska živinoreja, ki so ji dani pogoji za razvoj spričo obilice trave, ki bujno raste zaradi vlažnosti in toplete podnebja, je eden izmed virov dohodkov, ki narasča od dne do dne. Voli, Livoli, konji, svinje in precejšnje množine perutnine vseh vrst pomenijo drugi vir domačega gospodarstva.

Tudi rude, katerih izkoriščanje je rezultat francoskega dela, so dosegle v poslednjih letih zelo visoke številke. Ležišča premoga se nahajajo v Tonkinu (v bazenu zaliva Alang) v loku, ki meri v dolžino 180 km. Ruda se koplje tu na prostem, v neposredni bližini luk za nalaganje. Letna produkcija premoga znaša približno en milijon in pol ton. V Indokini pa nalezite tudi na različne kovine, izmed katerih so glavne cink, ki ga kopljejo v devetih rudnikih v Tonkinu, kositer in zlatonosni kremenjak, ki se dobivata v Tonkinu in Laosu. Domačini sami pa eksploatairajo v Cambodgu pri siamski

meji rudnike dragocenih kamnov (safirov in rubinov).

Končno naj se še dotaknem onih naših kolonij, ki jim pravimo »naše stare kolonije« in ki niso nič manj Francozom pri sreč. Imenoval sem že Saint-Pierre in Miquelon, Antile (Gvadalupo in Martinik) ter Gviano v Ameriki; Zvezni otok na odprtem morju ob afriški obali; francoske postojanke v Indiji, ostanek naših posestev v Aziji, odstopljenih Angliji s pogodbo iz leta 1763; in končno so še Nova Kaledonija, Društveni otoki, Tuamotou in Marqueses v Pacifiku.

Tu se delo domovine čuti že nekaj stoletij sem. Tu se lahko prepričamo o delu stare monarhije, ki je s Francozi obljubila te otokce, ki so bili tako očarljivi v predstavah naših prednikov, organizirala kolonizacijo, uvedla že znane ali take kulture, ki se danes čedatje bolj razvijajo. Kava, sladkorni trs, začimbe (popper, cimet, ingver), vanilja se namreč goje na Antilih in Zveznem otoku že vse od tedaj, odkar sta Ludvik XIV. in Colbert poslala tja naše rojake; prvi nasadi na Gvijani datirajo iz časov Richelieuja, Colberta in Ludvika XV.; pridobivanje niklja na Novi Kaledoniji, ki je najvažnejše na vsem svetu, se je začelo sredi 19. stoletja; na otokih Marqueses, Tahiti in Tuamotou so bili spel Francozi tisti, ki so uvedli kulturo kave, kakava, tobaka, trte in riža.

Te stare kolonije, katerih večina

uživa civilno, politično in upravno isti položaj kot metropola, so zelo navezane na domovino. Dokazale so to n. pr. lansko leto ob priliki proslave 300letnice združitve Antilov s Francijo. Francosko nacionalno odposlanstvo, ki ga je odposlala tja naša vlada, je bilo od prebivalstva Gvadalupe, Martinika in Gvijane triumfalno sprejeto, kar se je zdelo kot klic hvalečnosti napram Franciji.

Ta bežen pregled francoskega dela v kolonijah končam s citatom pred nedavnim napisanih besed nekega Francoza, ki ni preveč naklonjen kolonialnim podvigom, z besedami samega Andréja Gidea: »Govoril vam bom morda o Senegal«, je dejal po povratku iz te dežele. »Da je tam kaj takih reči, ki se dajo kritizirati, to je mogoče, toda jaz jih doslej še nisem mogel videti; za sedaj mi zadostuje to, da sem se lahko prepričal, da bi bilo domače prebivalstvo neprimerno manj srečno brez nas, da ono to čuti in da smo mi, vsaj tu, dali mi dovolj povodov, da Francijo ljubim.«

Dovoljujem si dodati, da so Gideove besede, ki so resnične za Senegal, enako resnične tudi za ostali del našega kolonialnega imperija in da jih lahko prenesemo na vse, kar živi v senci naše zastave, od Maroka do Madagaskarja, od Fort-de-France do Hanoia. To kolonialno delo, kakor je dejal predsednik Lebrun, bo ostalo v spominu kot eno slavnih del tretje republike.

SLOVENIA-TRANSPORT**Ljubljana**

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19 carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo
in iz inozemstva — Reekspedicije
in vseh postajah — Zastopstva v
vseh tu- in inozemskih trgovskih
in industrijskih centrih — Infor-
macije brezplačno

Denarstvo**Uradni tečaji za december**

Finančni minister je predpisal
za december te uradne tečaje:

	prej	din
1 napoleonor . . .	290'—	303'—
1 zl. turška lira . . .	330'—	344'80
1 angl. funt . . .	238'—	240'—
1 ameriški dolar . . .		43'20
1 kanadski dolar . . .		42'90
1 nem. zl. marka . . .	14'50	14'10
1 zlot . . .	8'20	8'15
1 avstrijski šiling . . .		8'60
1 belg . . .	7'30	7'35
1 pengö . . .	8'55	8'80
1 braz. milreis . . .		2'45
1 egipt. funt . . .		217'—
1 urugvajski pesos . . .	20'—	21'—
1 argent. pesos . . .	12'30	12'20
1 tur. papir. lira . . .	34'40	34'35
100 albanskih fr. . .		1390'—
100 franc. frankov . . .	202'—	202'30
100 švic. frankov . . .		1000'—
100 ital. lir . . .	228'50	228'40
100 nizozem. gold. . .	2340'—	2355'—
100 romunskih lejev . . .	32'30	32'35
100 holg. levov . . .		47'—
100 danskih kron . . .	945'—	947'—
100 švedskih kron . . .	1090'—	1093'—
100 norv. kron . . .	1065'—	1066'—
100 pezel . . .	300'—	250'—
100 drahem . . .		40'—
100 češkoslov. kron . . .	152'—	153'70
100 finskih mark . . .	94'—	93'60
100 letonskih lat. . .	1100'—	770'—

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne
30. novembra navaja te izpreme-
be (vse številke v milijonih din):
Zlata podloga se je povečala za
1,0 na 1.598,8.

Devize, ki niso v podlogi, so se
povečale za 1,2 na 572,6.

Vsota kovanega novca se je
zmanjšala za 45,0 na 321,6.

Posojila so se skupno zmanjšala
za 2,5 na 1.715,8.

Razna aktiva so se povečala za
1,8 na 775,6.

Obtok bankovcev se je povečal
za 211,9 na 5.236,0.

Obveze na pokaz pa so se zmanj-
šale za 258,1 na 1.592,7.

Razna pasiva so se povečala za
39,4 na 460,2.

Skupno zlato kritje znaša 30,08%,
samo zlato pa 29,20%.

Ker so bili vsi dosedaj izdani
blagajniški zapisi v višini pol mi-
lijarde din podpisani, je dobil fi-
nančni minister pooblastilo, da iz-
da še za pol milijarde blagajniških
zapisov. Za izplačilo zapisov ob
dospetju jamči Narodna banka.
Zapisi so obrestujejo pri zapadlosti
3 mesecev po 4%, zapisi na 6 me-
secev po 4'25%, oni na eno leto
po 4'50% in na dve leti po 5%.

Guverner Narodne banke dr. Ra-
dosavljevič in njen gen. direktor
dr. Protić sta iz Prage po konfe-
renci guvernerjev emisij bank
Male antante odpotovala v Var-
šavo.

Vrednost registrske marke znaša
po »Prager Tagblattu« 50'25%, ve-
zane kreditne marke 20'75%, izse-
ljeniške marke 20'50% in efektne
vezane marke 16'85%.

Nizozemska banka je znižala
obrestno mero od 2'5 na 2%.

Dobave - licitacije

Glavna bratovska skladnica v
Ljubljani bo oddala dobavo obve-
znilnega in zdravilnega materiala za
vse krajevne bratovske skladnice
svojega območja in njih bolnišnice
in ambulatorije na ustni licitaciji,
ki bo v četrtek, dne 10. decembra
ob 11 v prostorih Glavne bratov-
ske skladnice v Ljubljani, Vrtača
4/I. Dobava se bo oddala za dobo
od 1. januarja do 31. decembra
1937.

Uprava drž. zdravilišča v Topol-
šici razpisuje 3. javno pismo li-
citacijo za nabavo špecerije in
drugih potrebščin za čas od dneva
licitacije do 31. marca 1937. Lici-
tacija bo 11. decembra v prostorih
uprave zdravilišča.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani
razpisuje dobavo suknja in podloge
za 40 zimskih oblek in 40 kratkih
suknjičev ter 40 parov čevljev za
uslužbenca mestnega trošarinskega
urada. Nadalje razpisuje izdelavo
oblek in sukničev po kroju, ki je
predpisan za trošarinske uslužben-
ce. Kolkovane ponudbe je oddati
do 15. decembra pri mestnem go-
spodarskem uradu.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani
razpisuje dobavo dveh kremenskih
svetilk »Hanau«, Standard model
S 700 za izmenično napetost 210
do 250 voltov. Predpisno kolko-
vane ponudbe je vložiti do 10. de-
cembra mestnemu poglavarstvu.

Okrožni urad za zavarovanje de-
lavcev v Ljubljani razpisuje za
nabavo obvezilnega materiala za
1. polletje 1937 II. javno pismo
ponudbeno licitacijo v skrajšanem
roku na dan 9. decembra ob 11.
dop. v uradovem posloju na Mi-
klošičevi cesti, soba 212.

POMNITE

da dobite pri
RADIO-DOBERLET

D. Z. O. Z.

Ljubljana - Kongresni trg 8

izredno dober

TEFAG 32 K

za Din 190—

mesečno

Doma in po svetu

Bolgarski kralj Boris je odlikoval
patriarha Varnavo z največjim
bolgarskim redom — velikim kri-
žem Sv. Aleksandra I. stopnje.

Ob petletnici smrti velikega go-
riškega nadškofa Sedeja je odkrila
»Sedejeva družina« v stiskem sa-
mostanu, kjer je našel pokojni
nadškof za časa svetovne vojne
gostoljubno zatočišče, preteklo ne-
deljo spomenik nadškofu. Spome-
nik je delo mladega in talentira-
nega primorskega kiparja Kalina.
Cerkveni govor je imel ob priliki
odkritja spomenika ljubljanski škof
dr. Rožman, ki je v svojem govoru
naglasil, da le iz trpljenja vodi
pot k svobodi in je tako tudi treba
pojmovati trpljenje nadškofa Se-
deja. Slavnostni govor pa je imel
pisatelj Finžgar, ki je v svojem go-
voru zahteval pravico za narodne
manjšine, katerih je okoli 40 mi-
lionov. Te so danes silno preganja-
ne, ker so se nekateri postavili nad
Boga in se pogazili pravico. Slav-
nosti odkritja spomenika se je
udeležilo tudi mnogo Primorcev.

Občinske volitve v mestnih ob-
činah bodo baže v marcu prihod-
njega leta.

Bivša hrvatska pučka stranka je
začela po vsej Hrvatski živo akcijo
za obnovitev nekdanjih svojih či-
talnic.

V nedeljo so bile v 7 volilnih
okrožjih volitve v obrtni odsek

Blasnikova Velika Pratika za 1.
1937. je pravkar izšla. Ta naš ljud-
ski koledar je med Slovenci naj-
bolj priljubljen in domač. Celo
naši izseljenci ga radi naročajo,
ker jih spominja na domovino in
mlada leta. Cena enemu izvodu je
5 din. Dobi se v tiskarni J. Blasni-
ka nasl. v Ljubljani, Breg 10—12
in v trgovinah. Poleg Velike Pra-
tike je izšla tudi Mala pratika za
1. 1937., ki velja samo 2 din 50 par.
Ta je razširjena zlasti na štajer-
skem, kjer se je doslej neupravi-
čeno šopiril nemški »Bauernkalen-
der« iz Gradca.

Zbornice za TOI. V 6 okrožjih je
znagala kompromisna Ogrin-Re-
bekova lista, le v enem je prodrla
Pičmanova lista.

Zagrebski kolodvor bodo znatno
razširili. Iz srea privoščimo Za-
grebu, da dobi večji kolodvor, toda
neprimerno bolj potreben razšir-
jenja je ljubljanski kolodvor. A o
rešitvi ljubljanskega kolodvorskega
vprašanja še vedno ni govora.

Veljavnost uredbe o »Feniks«
je podaljšana za 15 dni.

Za upravnika policije v Ljubljani
je imenovan okrajni načelnik v
Litiji dr. Lovro Hacin.

Kolektivno pogodbo je odpove-
dala z dvomesečnim rokom Kr.
industrijska družba zaradi izpre-
membe naprav in tuje konkurence.

Razpisano je mesto gen. ravna-
telja pri SUZORu z letno plačo
89.550 din.

Za okrajnega sodnika v Clevel-
landu v Ameriki je bil izvoljen
Slovenec Franc Lauš. K temu iz-
rednemu uspehu čestitamo ameri-
škim Slovincem prav iskreno.

Bivši predsednik bolgarske vlade
Cankov je bil sprejet od Hitlerja.
Cankov potuje po Nemčiji, da bi
dobil potrebna navodila za pre-
nosno svoje fašistične stranke po
nemškem vzorcu.

Ameriška vlada je zopet poslala
vsem državam opomin, da plačajo
svoje vojne dolgeve. Opomin pa
ima le platonično vrednost, ker je
jasno, da se ne bo nobena druga
država pridružila vzhodu Finske,
ki kot edina plačuje Ameriki svoje
vojne dolgeve. Vendar pa ni opom-
in washingtonske vlade brez
vrednosti, ker opozarja kapitali-
stični svet, da se vojni dolgi ne
plačujejo. Zato je upravičeno upa-
nje, da ti tudi ne bodo posojali
denar za novo vojno.

Smrtno kazen za sabotažo nem-
ške 4letke ter gospodarsko špio-
nažo je uvedla Nemčija.

Med Nemčijo in Italijo so se za-
čela pogajanja za zgraditev avto-
mobilne ceste Berlin—Rim.

Doba obvezne vojaške službe je
bila v Belgiji podaljšana od 12 na
17 mesecev.

Sovjetski veleposlanik v Rimu je
protestiral, ker se preiskujejo sov-
jetske ladje v italijanskih prista-
niščih.

Francoski mornariški minister
bo predložil francoskemu parla-
mentu predlog, da se dovoli nov
kredit v višini 15 milijard frankov
za izpolnitev francoske vojne
mornarice.

Francija bo zgradila 1. 1937.
1500 novih vojaških letal.

Ker poteče Trockemu dovoljenje
za bivanje na Norveškem dne
15. januarja, se je obrnil na me-
hiško vlado, da mu dovoli na-
stanitev v Mehiki.

Bazil Zaharov, kralj orožja, ki
je veljal za najbogatejšega človeka
na svetu, je umrl. Svoje dni je ho-
tel sanirati Nemčijo ter je v ta
namen ponudil velikansko posojilo
175 milijard dolarjev. Pogajanja
za posojilo so se pa razbila. Mar-
sikateri mednarodni konflikt je
nastal samo zaradi dobičkov Za-
harova pri dobavi orožja.

Kristalna palača v Londonu, ki
je bila zgrajena 1. 1851. za svetovno
razstavo in je samo njena gradnja
veljala 1,35 milijona funtov, je do-
tal pogorela. Bila je ena največjih
znamenitosti Londona ter slovela
tudi po svoji velikanski koncertni

dvorani, v kateri so bile ene naj-
večjih orgel na svetu. Tudi drago-
ceni aparati televizijskega labora-
torija so pogoreli. Kako je požar
nastal, ni še ugotovljeno.

Nemški parnik »Else« se je po-
topil z vso posadko v Severnem
morju.

V bližini Bremena se je zrušilo
veliko nemško potniško letalo. Dva
pilota in vseh 28 potnikov je bilo
ubitih.

Prihodni teden odpotuje jugo-
slovska trgovinska delegacija v
Bukarešto zaradi sklenitve nove tr-
govinske pogodbe z Romunijo.

Češkoslovske železarnice bodo do-
bavile Kitajski 20.000 ton železni-
skih tračnic.

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 6. decembra, 8.00:
Vesel nedeljski pozdrav (plošče) —
8.30: Telovadba — 9.00: Čas, po-
ročila — 9.15: Klarinet solo, igra
g. Urbanc Franc — 9.45: Verski
govor (dr. Potočnik) — 10.00: Pren-
os cerkvene glasbe iz stolnice —
11.15: O prirejanju izložb (Stanko
Megušar) — 11.30: Strček Matiček
kramlja in prepeva — 12.00: Kon-
cert na kitaro (plošče) — 12.10:
Koncert radijskega orkestra —
13.00: Čas, spored, obvestila —
13.15: Plošče — 16.00: Zenska ura:
Sodobna kmetijska družina (ga. Fra-
nja Brodarjeva) — 16.20: Koncert
na harmoniki, igra g. Milan Stante
— 17.00: Prva pomoč pri živini
(veter. nadsvetnik Rigler) — 17.20:
Koncert zboru balalajk »Ruslan« —
18.30: Nekaj glasbenih slik (plo-
šče) — 19.00: Čas, vreme, poro-
čila — 19.30: Nac. ura — 19.50:
Slovska ura: 1. Koncert pevskega
kvarteta »Fante« na vasi —
2. Naša narodna vzgoja (inspektor
prof. Ivan Dolencec) — 20.30: Večer
operne glasbe — 22.00: Čas, vreme,
poročila — 22.15: Radijski jazz.

Ponedeljek, 7. decembra, 12.00:
Napevi iz operet (plošče) — 12.45:
Vreme, poročila — 13.00: Čas, ob-
vestila — 13.15: Fjodor Šaljapin
poje (plošče) — 14.00: Vreme,
borza — 18.00: Zdravniška ura (dr.
Brecelj) — 18.20: Lalo: Namouna,
orkestralna suita (plošče) — 18.40:
O gledališču (Ciril Debevec, režis-
er) 19.00: Čas, vreme, poročila —
19.30: Nac. ura — 19.50: Predava-
nje Akcije za razširitev ljubljanske
bolnice — 20.00: Komorna glasba
za dva klarineta in fagot (gg. Fr.
Vlahy, Janko Umek, Gusti Lopar-
nik) — 20.50: Koncert radijskega
orkestra — 22.00: Čas, vreme, po-
ročila — 22.15: Plošče.

Torek, 8. decembra, 9.00: Čas,
poročila — 9.15: Prenos cerkvene
glasbe iz franc. cerkve — 10.30:
Verski govor (dr. Roman Tominec)
— 10.45: Marijine pesmi (Akadem-
ski pevski kvintet) — 11.30: Otro-
ška ura (vodi gđc. Slavica Vencaj-
zova) — 12.00: Predavanje Akcije
za razširitev ljubljanske bolnice —
12.15: Ave Marija! (radijski orke-
ster) — 13.00: Čas, obvestila —
13.15: Plošče po željah — 17.00:
Kmetijska ura: O travništvu (g. ing.
Rado Lah) — 17.20: Koncert radij-
skega orkestra — 18.00: Zvočna
igra: Legenda o Materi božji v
Ljubnem. Za radio napisal Niko
Kuret — 19.00: Čas, vreme, poro-
čila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Za-
bavni zvočni tednik — 20.00: Kon-
cert godbe 40. pp. Triglavskega —
Dirigent: Drag. Z. Živanovič —
22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15:
Radijski orkester.

Sreda, 9. decembra, 12.00: Ob
modrih vodah havajskih (plošče)
— 12.45: Vreme, poročila — 13.00:
Čas, obvestila — 13.15: Koncert ra-
dijskega orkestra — 14.00: Vreme,
borza — 18.00: Mladinska ura:
Spoznajmo glasbila: fagot, oboa
(dr. Dolinar) 18.20: Mladinska ura:
Izpolnimo si smučarsko opremo
(Ziherl Janko) — 18.40: Likvida-
cija kmečkih dolgov, II. del (Va-
lentin Bidovec, star. sodišča) —
19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30:
Nac. ura — 19.50: Predavanje Ak-
cije za razširitev ljubljanske bol-
nice — 20.00: Pevski koncert Ju-
lija Betetta s spremljevanjem ra-
dijskega orkestra — 21.15: Koncert
na klavirski harmoniki (Alfonz
Breznik) — 22.00: Čas, vreme, po-
ročila — 22.15: Radijski orkester.

Kemična tovarna specialnih olja i masti**»MOLOTOK«****Liubliana - Fr. Švikaršič**

Specijalno olje za jermena (negorljivo)
Specijalni voski za jermena raznih vrst
Specijalna mast za jermena (črna)
Specijalno sredstvo za gumnote in balata jermena (rdeče)
Kolektorolje za čiščenje kolektorjev
Mladilno olje za ležaje in druge kemične predmete

Gospodje trgovci! s prodajo novega »RUTHAX« email-laka

najpopolnejšega sredstva za pleskanje, imate brez vsakega rizika
velik in stalen zaslužek.

Pišite glavnemu zastopniku: Commerce d. d., Ljubljana,
Krekov trg 10.

„GROM“**Carinsko-posredniški in spedijski bureau d. z. o. z.****LJUBLJANA**

Kolodvorska ulica št. 41

Naslov brzojavkam: „GROM“

Telefon interurban št. 2454

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu
— Zastopniki družbe spalnih vozov S. O. E. za ekspresne
pošiljke. — Vse potrebne informacije brezplačno

KNJIGOVEZNICA**TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štraco,

journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

L. M. Ecker sinova

- Splošno kleparstvo
- leso-cementne strehe
- strelovodne naprave
- vodovodne inštalacije

Slomškova ulica 4

TELEFON 29.33